

Niemiecki system bankowy.
Organizacje zrzeszające banki.
Funkcjonowanie Federalnego Związku Banków Niemieckich.

W dniach 9 i 10 stycznia odbyłem dwie rozmowy z pracownikami Federalnego Związku Banków Niemieckich: 9 stycznia br. z dr. Waldemarem Grudniem, natomiast 10 stycznia br. z dr. Tobiasem Unkelbachem - Dyrektorem Departamentu Współpracy Międzynarodowej i pracownikiem tego departamentu – Finn Riederem.

Niniejsza notatka powstała na podstawie przeprowadzonych rozmów oraz otrzymanych i posiadanych materiałów.

I. Niemiecki rynek bankowy

Banki odgrywają znaczącą rolę w gospodarce niemieckiej:

- tworzą ok. 3,2% dochodu narodowego,
- zatrudniają 700 tys. pracowników (3%),
- finansowanie przedsiębiorstw odbywa się bardziej przez kredyty aniżeli przez rynek kapitałowy.

Szeroka oferta usług obejmuje:

- finansowanie,
- lokaty pieniężne,
- interesy hipoteczne.

Partnerami dialogowymi banków niemieckich są:

- państwowe instytucje nadzorcze,
- Niemiecki Bank Federalny (Deutsche Bundesbank),
- Parlament i rząd,
- Społeczność,
- Centralna Komisja Kredytowa (Zentraler Kreditausschuss).

Partnerami dialogowymi w skali międzynarodowej są:

- Międzynarodowi Regulatorzy (Baseler Ausschuss),
- Organy EU (Parlament, Rada, Komisja),
- Europejski Bank Centralny,

- Europejska Federacja Bankowa.

Aktualnie niemiecki rynek bankowy to:

- **536** Banków Prywatnych (Private Banken),
- **477** Kas Oszczędnościowych (Sparkassen),
- **1340** Instytucji Kredytowych Spółdzielczych (Kreditgenossenschaften),
- **227** innych.

Łącznie funkcjonuje w Niemczech **2400** instytucji kredytowych, w tym wiele małych (ok. 900) z sumą bilansową poniżej 250 mln Euro.

W Niemczech istnieje **48 000** filii (oddziałów) banków, co oznacza, że jeden bank przypada na 1720 mieszkańców.

W RFN mamy do czynienia z **trzema** grupami banków:

- **Banki Prywatne** (Private Banken),
- **Kasy Oszczędnościowe i banki landowe** (Sparkassen und Landesbanken) tworzące sektor publiczny (Öffentliche Banken),
- **Banki Spółdzielcze** (Genossenschaftsbanken: Volksbanken, Raiffeisenbanken).

Banki publiczne pozostają głównymi instytucjami finansowymi dla **landów i gmin**. Ich udział w rynku jest następujący:

- Banki Publiczne – ok. **45%**
- Banki Prywatne – ponad **40%**
- Banki Spółdzielcze – poniżej **12%**.

Największych 10 banków niemieckich to:

1. Deutsche Bank AG (prywatny)
2. Dresdner Bank AG (prywatny)
3. HVB Group (prywatny)
4. Commerzbank AG (prywatny)
5. DZ Bank AG (spółdzielczy)
6. Landesbank Baden-Württemberg (publiczny)
7. Bayerische Landesbank (publiczny)
8. KfW Bankengruppe (publiczny)
9. West LB AG (publiczny)

10. Eurohypo AG (prywatny).

Banki w RFN w **zasadniczej części (ok. 90%) stanowią własność niemiecką** (zaledwie **5-10%** pozostaje w **rękach zagranicznych**), chociaż np. Bank Francuski finansuje eksport do Afryki.

Ten układ własnościowy wynika przede wszystkim stąd, że Kasy Oszczędnościowe (Sparkassen) oraz Banki Spółdzielcze (Genossenschaftsbanken) są niemieckie i chociaż toczy się debata (poza ZKA) nt. prywatyzacji, banki publiczne wg moich rozmówców pozostają chronioną strefą specjalną.

Charakterystycznym jest tu np. że prywatny bank nie może kupić ani Kasy Oszczędności, ani Banku Spółdzielczego – natomiast odwrotna sytuacja jest możliwa.

Gdy chodzi o **rynek klientów prywatnych** sytuacja wygląda następująco:

- Sparkassen – mają ok. **50%** rynku prywatnego,
- Genossenschaftsbanken – mają ok. **25-30%**,
- Private Banken – mają ok. **25%**.

Teraz ma miejsce konkurencja o jakość klientów.

Istotną funkcję kontrolną w niemieckim systemie bankowym spełnia Urząd Federalny ds. Nadzoru nad Usługami Finansowymi (Bundesamt für Finanzdienstleistungsaufsicht - BAFIN, www.bafin.de). Jest to jedyny urząd, który może kontrolować wszystkie banki. Takich uprawnień nie ma Deutsche Bundesbank.

II: Organizacje zrzeszające banki niemieckie

W Niemczech jest **pięć** głównych organizacji zrzeszających poszczególne rodzaje banków:

1. **Bundesverband deutscher Banken e.V.** (BDB) skupiający banki prywatne.
2. **Bundesverband der Deutschen Volksbanken und Raiffeisenbanken e.V.** (BVR) skupiający banki spółdzielcze.
3. **Bundesverband Öffentlicher Banken Deutschlands e.V.** (VÖB) skupiający banki landowe.
4. **Deutscher Sparkassen- und Giroverband e.V.** skupiający Kasy Oszczędności i niektóre banki landowe.

5. **Verband deutscher Pfandbriefbanken e.V.** (powstał na bazie dawnego Związku Banków Hipotecyjnych – Verband deutscher Hypothekbanken).

Jako 6 organizacja funkcjonuje w niemieckim systemie bankowym **Der Zentrale Kreditausschuss (ZKA)**- wirtualne zjednoczenie wszystkich ww. związków (www.zka.de) bez biur ani personelu. Poprzez ZKA rozumie się reprezentanta interesów wszystkich ww. związków, gdzie decyzje zapadają jednogłośnie i prezentuje on wspólne stanowisko wobec organów ustawowych, rządu, władz oraz instytucji bankowych i finansowych.

Co roku jeden z trzech głównych Związków: Bundesverband der Deutschen Volksbanken und Reiffeisebanken, Bundesverband deutscher Banken i Deutscher Sparkassen- i Giroverband obejmuje przewodnictwo i pełni funkcję Sekretariatu ZKA.

1 stycznia 2006 r. przewodnictwo po Bundesverband deutscher Banken przejął Bundesverband der Deutschen Volksbanken und Reiffeisebanken.

III. Bundesverband deutscher Banken e.V. – BDB (Federalny Związek Banków Niemieckich).

Członkami są **228 banków prywatnych** (stanowiących **40%** sumy bilansowej zatrudniających **170 tys.** pracowników).

BDB zrzesza:

- 5 dużych banków: Deutsche Bank, Commerzbank, HypoVereinsbank, Dresdner Bank, Postbank);
- 82 banki regionalne (Regionalbanken), niektóre w posiadaniu zagranicznym;
- 33 banki prywatne (Privatbanken);
- 86 banków za granicą (Auslandsbanken – filie i banki córki);
- 22 banki hipoteczne i okrętowe banki hipoteczne (Hypotheken- und Schiffshypotheken);
- 3 banki z funkcjami specjalnymi (mit Sonderfunktionen);
- 11 regionalnych i 2 funkcjonalne związki bankowe.

Banki prywatne są bardzo zróżnicowane także co do wielkości – od największego banku Deutsche Bank po banki rodzinne , jak np. powstały w 1590 roku Behrenbergbank.

Do zadań BDB należy:

- informacja i doradztwo dla banków i ich członków,
- informacja i doradztwo w odniesieniu do polityki i władz nadzorczych (know-how dla członków),

- praca z opinią publiczną (brozury, media, gazeta „Die Bank”, imprezy, przedsięwzięcia),
- zabezpieczenie lokat bankowych,
- instytucja rzecznika interesów (Ombudsmann).

Organami BDB są:

- **Zebranie Delegatów** (wybiera członków Zarządu oraz Komisje spośród banków członkowskich; rozstrzyga o finansowaniu Związku ze składek członkowskich);
- **Komisje i Grupy Robocze** (określają pracę Związku. Te grupy ekspertów stanowią „link” między członkami i związkiem);
- Europejska Federacja Banków posiada odpowiednie organy i gremia na szczeblu europejskim.

BDB posiada **16** Komisji. W związku pracuje **130** osób. Zarząd liczy 12 członków. Funkcje głównego Geschäftsführera i członka Zarządu sprawuje aktualnie Manfred Weber.

Należy podkreślić, że banki prywatne zrzeszone w BDB gwarantują lepsze zabezpieczenie lokat klientów tych banków. Generalnie państwo gwarantuje lokaty do 20 tys. Euro.

W BDB członkowie wnoszą opłaty na fundusz ubezpieczający lokaty pieniężne (Anlageversicherungsfond) dzięki czemu pieniądze będące na koncie w danym banku mimo jego ew. upadłości nie będą stracone.

Struktura i działalność 5 Związków zrzeszających różne rodzaje banków jest zróżnicowana. Każdy z nich ma inne cele specyficzne dla charakteru poszczególnych rodzajów banków.

DSGV ma np. znacznie większe struktury na poziomie landowym jak BDB. Landesbank Berlin nie może funkcjonować w Brandenburgii i odwrotnie, podczas gdy jeśli chodzi o banki zrzeszone w BDB wszyscy mogą ze sobą konkurować.

W DSGV wszystkie produkty są **przygotowywane centralnie i centralnie jest prowadzony marketing**. Także system płatności, rozliczeń i ubezpieczeń jest przygotowywany centralnie.

W BDB istotną rolę spełnia funkcja **rzecznika (Ombudsmanna)**. Pośredniczy on w przypadku problemów prywatnych klientów z bankiem lub kiedy klient prywatny przegrał w sądzie. BDB ma 5 takich rzeczników – są to byli członkowie Federalnego Trybunału Konstytucyjnego.

Według moich rozmówców funkcjonowaniem tej instytucji interesuje się Związek Banków Polskich, który zamierza ją wprowadzić.

Ma miejsce współpraca między Federalnym Związkiem Banków Niemieckich a Związkiem Banków Polskich. Dwa razy do roku odbywają się spotkania – konsultacje; w kwietniu w Niemczech, a w listopadzie w Polsce.

BDB wiele imprez, zwłaszcza konferencji organizuje wspólnie z BDI.

Aktualnie funkcjonuje jeszcze jedna organizacja zrzeszająca banki niemieckie w nowych landach – Ostdeutscher Landesverband (Związek Niemieckich Banków Wschodnich).

W Niemczech obowiązuje **jednolita platforma**, gdy chodzi o **obrót płatniczy** (Zahlungsverkehr). Generalnie obowiązuje system europejski.

Opr. dr Adam Zaborowski